

BAKURUBASANNI

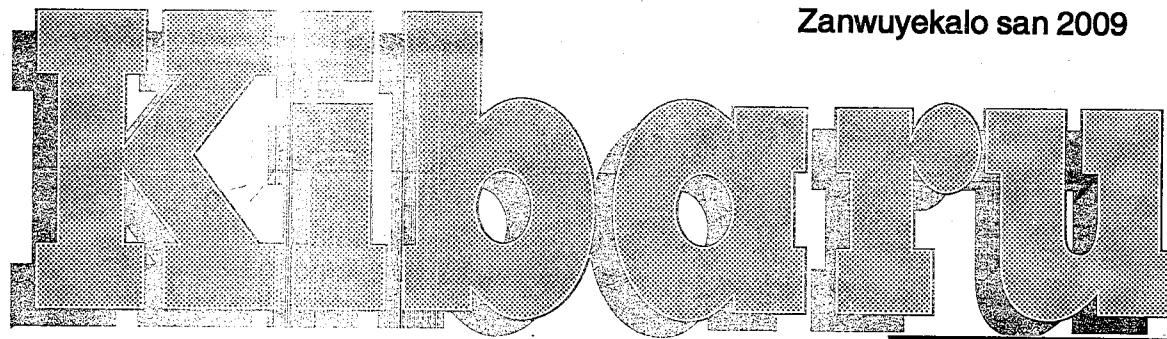
(nimoré 12 songs)

Mali kono = Dörème 300

Afiriki kono = Dörème 600

Jamana wére = Dörème 1000

Zanwuyekalo san 2009

Kunnafonisében bôta kalo o kalo. BP: 24 Téléfoni : 20-21-21-04. Bosola Bamako-Mali. San 37nan boko 444nan A song : dörème 15

Jamanakuntigi ke sanyelemafoli

San o san, tubabusan laban na desanburukalo tile 31 don, sufe, jamanakuntigi be laada latilen. A be kuma ta ka foli ni tanuni ke jamadenw ye, ka sanbëe-sanbëefoliw ke, ka Ala barikada, k'a deli noggaya la ani ben jamana kono. Gelyea minnu soro la san temenue ani nisondiyako minnu kera, a da be se olu ma. Fasojobaara minnu bëna ke san kura kono ani gelyea minnu be se k'u kun bo, a be do fo nin bës kan, ka tila k'a ka kumaw kuncé ni dugawuw ye ka nesin jamanadenw ma. Ninan sanbëe-sanbëefoli fanga bonyara, ka da a nafa kan. Jamana kunkanko bëe lajelen téménna, dakun fitinin ani kunbabaw. O dòw file nin ye : Ala ko tijs, San 2, kera gelyea san ye. Nk'o n'a, baara fen o fen tun bolodara, o bëe lajelen sera ka ke; i n'a fo sirabadilaw, sojow, forokurabow, malosene, izinijow, farikolonénajeyorójow, kalansojow, dögötörösöjow, do farali saraw kan ani dowerew. Gelyea n'a ta bëe, baaraw sera ka ke, jamanakuntigi y'o foliw n'o barikada ke, k'a ka nimisiwasa jira jamanadenw na.

Gelyaw la kunbabaw kera juménw ye an ka jamana kono? Fen bëe lajelen songo girinna ka yelen.

Makonjefen gelenw, i n'a fo balofenw, olu ta kera damateme ye; tajiko fana b'o cogo kelen na, mansinmafénw te se ka baara ke min k'o. Jamanakuntigi ka fo la, nin gelyea ninnu sababuya bora dijegelyea de la, o min be ka dijé seleke naani bëe lajelen lamaga noggan fe bi, sorobaatojamana fara segenbaatojamana kan. Dijegelyea koloju jugu dòw be se ka ke an ka

Ninan sanbëe-sanbëefoli fanga bonyara

dugujukorónafolomafénw sansongo jiginni ye ani sénéfénw, i n'a fo sanu ni koori. Mali goferenaman ye dabali minnu tige, n'olu tun te, kulekan tun be juguya ka tème nin bëe kan. O dabaliw ye juménw ye? Góferemaman ye saalen ni lèpo ani takisi suguya caman bin ka bo julaw kan, balofenw ani taji ladonni na jamana kono; ani makonjefen wérèw. O kéra sababu ye sefawari miliyari 40 ka jamana ka

baarakenafolo je. Baara wére minnu kera walasa gelyea ka fo jamanadenw na, o dòw kera do farali ye saraw ani pansonw kan san 2008 kono; mugan o mugan, dörème kelen farala o kan. Pansonw bora kalo saba la ka ke kalo o kalo ye. Sarawari jateda yelenna ka se 60 ma. San 2009 in na, 5 % bëna fara saraw kan tuguni; ani ka densaraw yelen ka se 50 % ma (mugan o mugan ka dörème 10 fara o kan). An be don min na i ko bi, jamana ka soro fanba be bo ciké ni dugujukorónafolomafénw na. O hukumu kono, jamanakuntigi y'a jira ko cikemansin min be wele tarakiteri, o dilanyoró min jora Samankó, o ben'a ka baara damine hali a te meen. Maloforo taari 16. 000 be laben ninan Alatona baara bolodalen hukumu kono; ani Malibya ka forokene taari 100. 000 Ofisi kono. Sukarodilan izini kura fana b'o cogoya la, o bëna baara damine san 2009 in na. O b'a to jamana k'a yereta sukoko la, ani ka baara di denmisén caman

A to be ne 2nan na

KONKO

San 2008 sanfilajenane kera Kayi

Baarabaw be senna Ofisidinzeri kono

"Mali dögötörösoba" joli bëna damine Yirimajé Bamako

Baraki Obama : Lamerikenjamana jamanakuntigi kura

Kalankene 78 : Dañekuradila ni dorogoli ye

Dukene 54nan : OGOKAANA ka baara Dögönaw fe

Afiriki muso caman be yerekunfeere la Eropu

Nizeri kono, feerew be ka tige jamanaden hake damatemeni na

Korofekelé : Sorodasi minnen tow bilala

ne 2

ne 3

ne 4

ne 7

ne 8

ne 8

ne 10

ne 11

ne 12

Ne folo to

ma. Salon, sanu t̄oni 48 s̄orola; o nafole b̄enna sefawari miliyari 601 ma. Sefawari miliyari 120 tara o la k̄a don jamana ka baarakēnafolo dafé. San 2009 in na, sanudinge 3 w̄ere baaraw b̄ena damine. Lanini ye ninan, sanu t̄oni 45 ka se 50 ma, o ka se ka s̄orō san k̄ono; ani ka sanuko sariya sigi sen kan. Mali gofērenaman ni Endujamana b̄enna a kan, ka simandilan izini kura jo ka fara Jamu ta kan min ka se b̄e b̄en siman t̄oni miliyon 1 ma. Baara caman kera ninini sira kan tajiko la, minnu b̄e mogo jigi sigi. San 2009 in na, bibili fila joli b̄e damine : Felu barazi Senegali ba kan, ani Tawusa barazi ba Joliba kan. Sirabadilanko nasiraw la, baara caman tun daminēna san t̄emēnenw na, olu labanna san 2008 k̄ono; jamanakuntigi da sera olu ma. Dōw b̄e senna, olu ma ban folo; kuraw fana b̄ena damine: - Gawo-Ansongo-Labezanga siraba, ka s̄ogō Nizeri la, o banna.- kita-kati ani Buguni n - Yanfoyla siraba, olu labenna.- Kayi-Jamu-selenkenji-Bafulabe siraba, ka bibili kura jo

Bafulabe, o baaraw bolodalen don.- Buguni-Kuwale-Sikaso siraba, o baaraw bolodalen don.- Nōnōn-Jabali-Dogofiri-Gomakura siraba, Mileniyōmu kadara k̄ono, o baaraw bolodalen don.- Seware-Duwanza siraba b̄o cogo la;- Bajangara-Bankasi-Koro siraba, ka s̄ogō Burukina na, o bolodalen don.- Bamako - Dakaro siraba, ka t̄eme Sebekoto, Kokofata, Siraninkoto, Dabiya, Kēneba ani Saraya fe, o baaraw b̄e senna. - Koɔrisenēduguw ka siraba, ka b̄o Buguni ka taa Kita ani Furu babili joli, o baaraw k̄era. O b̄e taa i jo fo kilomēt̄er 442 la.- San 2009 k̄ono, Nōnōn-Nampala-Lere-Nafunke-Tumutu siraba baaraw b̄e damine; ani Bajangara-Tongo ani Tongo-Duwanza siraba.- Gawo-Burēmu siraba baaraw fana b̄e damine Tawusa barazi joli hukumu k̄ono. Bamako yan, bibili sabanan joli b̄e damine ani pankurunjiginkene kura. Keneyako nasiraw la, Sikaso dōgōrōso kura baaraw b̄e senna. Moti ta b̄e damine. «Mali dōgōrōsoba» joli b̄e damine ninan ; a b̄e jo Yirimaj̄o Bamako yan. Sida

keleli fanga b̄e ka bonya ka taa a fe. Sojoko nasiraw la, san 2008 k̄ono, so kura 10. 000 joli layidu tara jamanakuntigi fe, sanni a ka sanduurufanga filanan banni ce. San 2009 k̄ono, so 1.700 b̄e jo Bamako, Kulukoro, Doyila, Segu, Nōnōn, San, Sikaso, Buguni, Kucala, Tumutu, Gundamu, Direyi, ani Nafunke. Kenyεreyew ni gofērenaman b̄ena je ka so kura dōwērew jo (SEMA ni IFA Baco), o hake ye 420 ye. Telefōniko nasiraw la, jamanakuntigi ye foli lase Sotēlima, Maliteli ani Oranzimali ma u ka baara jumanw na; ka jamana labo telefōni suguya caman na, b̄ee lajelen ka se k̄a sago s̄orō. Telefōnitigi hake b̄ora 610. 000 na san 2007, ka se 3. 500. 000 ma san 2008. Jamana k̄ono, sigida 1.000 b̄e se ka jufakōnōtelefōni ka cikanw s̄oro. Jabaranin fanga yerekēra jamana k̄ono ka b̄o 21% na ka se 26% ma. Jamanakuntigi y'a jira, ko Mali b̄e t̄eme ni Alize b̄enkanw waleyali ye, walasa Kōrōfekelé ka ban pewu ; nk̄a t̄ena dij̄e bilen, ni dantēmewalew ye.

Mahamadu Konta

AMAPU ka san 2009 baarakēnafolo

Kunnafonidi ni lagamuni cakēda min b̄e Mali k̄ono n'ye AMAPU ye, a y'a ka laadalatōnsigi 24nan ke taratodon desanburukalo tile 30 san 2008. Tonsigi in kera kunnafonin'a dicogo kura minisiriso ka lajekeso k̄ono. A nemogoya tun b̄e Madamu Jara Mariyamu Filance Jalo bolo. Ale ye kunnafo ni a dicogo kura minisiri ye.

AMAPU ka san 2009 baarakēnafolo b̄e b̄ensefawari miliyari 2 ani miliyon 600 ma. Kēmesarada la a ka ca ni san 2008 baarakēnafolo ye ni 9 ani murumuru 72 ye. San 2008 ta tun ye miliyari 2 ani miliyon 300 ye.

O dōfarankan in sababu ye gofērenaman ka demewari hākεcayali ye ka n̄esin AMAPU ma. San 2008 na, gofērenaman ye AMAPU deme ni miliyon 609 ani ba k̄eme 5 ye. San 2009 in na, a y'a ke miliyon 794 ye, walasa cakēda in ka se k̄a bolofara dō jo Kayi ani Sikaso.

AMAPU jigi b̄e sefawari miliyari 1 ani miliyon 800 kan a ka san 2009 baaraw la. Kasorō san 2008 na, a jigi tun b̄e miliyari 1 ani miliyon 700 kan. A jigi b̄e wariba kan ninan. AMAPU b̄ena wari min s̄orō san 2009 Kani, a Erowalima a Kupudimōni kunkankow lagamuni na, o ma jate a ka s̄orō fōlen in na; n'ye miliyari 1 ani miliyon 800 in ye.

San 2009 k̄ono, AMAPU ka wari musakata fanba b̄e taa baaradegekalanw, baarakēlawn ka

sarakow ani baarakēminenkow dafé. Nin b̄ee kōfē, nogoyasira min.nesinnen b̄e AMAPU baarakēlaw ma walasa u ka se u yere kōrō, o b̄e jiidi ka taa a fe. Kēmesarada la hali ni gofērenaman b̄ena 5 fara Mali baarakēlaw sara kan, AMAPU ka san 2009 baarakēnafolo la, a b̄a fe k̄a sekok̄a ka baarakēlaw ye Bamako ani marayōrōtōwla, walasa u ka se k̄uka baara ke hakilisigi k̄ono.

Salumu Bajaga
Dokala Yusufu Jara

Jiko kunnafoni

Cakēda min nesinnen b̄e jiko kunnafoni ma Mali k̄ono, o y'a jira san 2009 zanwuyekalo tile 15 folo k̄onona na, ko baw b̄a la ka dalajigin ka taa a fe.

Manantali ni Selenge baraziw fana na, j̄i b̄e ka jigin. Zanwuyekalo tile 18 y'a s̄orō ba ninnu b̄ee j̄i jiginna kosebē ka t̄eme u salon nōgon tuma hake kan. Fo n'a bora Bajoliba la Bamako ani Kulukoro; k̄a b̄o Banin fana na Duna ani Sankaranin, Selenge yōrō la.

Baw b̄ee j̄i ka dōgō ni san hakēma ta ye nin waati kelen na. Fo n'a bora Senegali Ba la Kayi, ani Banin Duna yōrō la. Olu jiwalajiginbaliya kosebē, o sababu do ye Talo barazi ye. Obarazi in jora san 2007 k̄onona na. Waati nataw la, baw b̄e s̄on ka dalajigin kosebē ka taa fe, u jiwalajiginbaliya kore la.

Baarabaw bε senna Ofisidinizeri kono

Sene minisiri Cemog Sangare ye taama ke Segu Ofisidinizeri kono zanwuyekalotile tan folo la. Goferenaman be ka foro taari 25.000 kura min laben, taama in kun tun ye k'obaaraw laje. Segumara nemog Abu So, Ofisidinizeri nemogoba Idirisa Seyidu Tarawele ani Emuseya - Mali nemog Nene Tarawele tun be Sene minisiri nofe a ka taama in na.

Bi - bi in na, yelemajuman be ka don Ofisidiniyeri baaraw kecogola. Goferenaman be ka nogoyasiraw dayele kenyereye cakedaw ye, minnu b'a to u k'u sendon Ofisidinizeri baaraw la. Owaleya in dabora, ka to ka do fara foro labentaw hake kan, sor ka yiriwa; o b'a to dunkafa ka sabati. O hukumu kono, baara saba bolodara ka nesin Ofisidinizeri ma. Baara folo bolodalen don Malibya fe. Ale ye Mali ni Libi ka farajogonkan cakeda ye sene kama Ofisidinizeri kono. Baara filanan bolodalen be Afiriki tilebinyanfan wariko jekulu «UEMOA» fe. UEMOA be taari 11.288 laben sene kama. Baara sabanan bolodalen be Emuseya - Mali fe. Lamerikenjamana ka cakeda sigilen y'o ye Mali kono. A be taari 16.000 laben sene kama, ani ka Nenon - Gomakura siraba kilometre 81 dilan ka gitoron da a kan.

San 2008 sanfila nena je kera Kayi

Peresidan ATT ye joyor folo seben di Tumutukaw ma

Mali ka san 2008 seko ni dongo sanfila nena je daminen desanburukalo tile 20, k'a kunc a tile 30. A kera nisondiya kene ye Kayi. Nenajew kunceli nemogoya tun be jamanakuntigi Amadu Tumani Ture bolo.

Mali marayoro 8 ani Bamako faaba bee ka nenajekejekulu tun be kene kan tile 10 in kono.

Marayoro minye joyor folosoro, okera Tumutuye. Segu ye joyor filanansoro, ka Gwo ke joyor sabanan na.

Madiba Keyita / Dokala Yusufu Jara

Minisiri Cemog Sangare ka taama senfe, a ye yero folo min laje o kera Kolongo maloseneyoro ye. Foro taari 100.000 min be yen ni Malibya be k'o laben ka jibolisiraba kilometre 40 dilan o kono, ani ka siraba kilometre 40 fana dilanyen. O baara mumusaka be ben sefawari miliyari 25 ma. Malibya ka baara bolodalen in waleyali daminen san 2008 okutoburu tile 15 la. A kuntaala be ben kalo 12 ma. Cakeda min be ka baara in ke, o ye Siniwaw ka cakeda ye, min be wele Sina Ziwo Enziniringi koriporisoni. Angilekan min don, a sebenni suruman ye «CGC-Mali» ye.

Baara min bolodalen be Emuseya - Mali fe ka nesin Ofisidinizeri ma, o ye siraba kilometre 81 dilanni ye, ka bo Nenon ka se Gomakura, ani ka Alatona maloseneyoro taari 16.000 laben. Alatona ye Nenon mara dugu do ye. A ni Seguce ye kilometre 160 ye; an Bamako ce ye kilometre 400 ye. Gomakura be Dogofiri komini na. Maloforo taari 16.000 min be laben, a be Kurumari zoni na Sokolo komandanmara kono. Emuseya - Mali benn san 5 min k'o baara la, o musaka mumusaka be se sefawari miliyari 122 ani miliyon 300 ma.

Seku Amadu Ja / Dokala Yusufu Jara

Mali arajosoba n'a jabaraninsoba (ORTM) ka baarakenafole san 2009

Arabadon, desanburukalo tile 31, ORTM kojenabojekulu ka laje 23nan kera Kunnafonidi n'a dicogo kura minisiriso ka lajekeso kono. A nemogoya tun be u ka minisiri bolo Madamu Jara Mariyamu Filance Jalo bolo. Laje in bolila

kerenkerennenya la, baarada in ka salon baarakenafole jatebow kan ani ka san kura taw boloda ka ben o kan. San 2008, ORTM ka baarakenafole mumusaka be ben n'a musaka tun benna sefawari

6.609.850.000 ma. N'i y'o sanga san 2007 ta ma, i b'a ye k'ojiidira ka se 9,97% ma. ORTM yere joyor kera o la miliyari 2 ye.

San 2009 baarakenafole bolodara ka ke 7.235.721.000 ye. O jiidira ni salon ta ye ni 9,47% ye. Faso ka bota y'o la 5.133.721.000 ye.

ORTM yere ka bota be ben sefawari 2.100.000.000 ma.

Bande Musa Sisoko
Mahamadu Konta

Genu ni Bosofala ce teriya be sira numan kan

A be jini ka ke laada ye, a san 4 ye jinan ye, san o san Genukaw be cidenw bila ka na u ka teriyasira kan Bosofala komini na. Genu ye Faransi dugu do ye. Bosofala ye Negela komini ye Kati mara la. Jumadon zanwuyekalo tile 16 san 2009, Genu mog 4 donna Negela. U kubenni ni jenajeba ye dugudenw fe. Negela ye sigida fila ye. Dugu koro be wele Negelaba. O ni gitoron ce ye kilometere 1 ni tila ye woroduguyanfan fe. Negelabugu de be sirada la. Gitoron b'ale ceci. Fulaw ni dunanw ka buguda sigilen don Negelaba kerefe. Negelaba dugutigi Soman Kane ye dunanba ninnu bisimila. Dirisa Jopo ye lakolikaramog koro ye. Sisan a bolo bolen don baara la. Bosofala komini dugu 17 togo la, jekulu min sigira ka jesin Bosofala ni Genu ce teriyasira matarafali ma, o nemogo don. Genu cidenw nemogo tun ye Dogotoro Morisi Hasile ye jinan. A be wele Mengo Kulubali. An be waati min na, Genu ni

Bosofala ka teriya te dalateriya doron ye. Donniyafalen, seko ni dongo sira fe ani baarabaw bolodali n'u waleyali, o de b'u ni jogon ce. Genukaw na o na, a jirala k'u kunbenni jenaje bena ke komini dugu do la. Jinan ta kera Negelaba. O kera kun do kama. Genu cidenw na, ce filanan min togo ye Benawa Apiriwoli, o be wele Dounum Kane; n'o ye Negelaba sigibaa folo togoma ye. Negelaba sigira san 1.415. O ni bi ce, o ye san 593 ye. Dugutigi 15 sigira Negelaba kunna. A 15nan ye Soman Kane ye. Ale de be Negelaba dugutigiya la sisan. An ka nzana do b'a fo ko «jogonyeko kelen ka fisa ni samajoko tan ye». O de koson hali ni batakiw te korige Genu ni Bosofala ce, san o san u be na u senjo komini kono ka segin; yoro te janya teriyasira taamani ma. Filaninteriya in sababu la, Bosofala b'a la ka yeelen ye doonin - doonin. Kalanko be ka bila sira numan kan, keneya fana be ka sabati. Balikukalansow be ka dayeli komini

dugu la musow kalanni kama. Sefawari miliyon 3 fana dira jurudonkesuko kama komini kono. An be don min na balikukalanso do dayelela Negelaba, Negelabugu, Banko ani Jalakoro. O kalanw koje be demedonjekulu Zeyayesakeli (GAE-Sahel) bolo. Balikukalan suguya min be wele EREFILETI, musow be kalan o la. A kun ye kalanden sen ka don a yere kalanni na. Kunnafoñi caman be di musow ma u kalanni nafa kan. U be lafaamuya fana, saniya ni den dabocogo numan matarafali la. Musokonoma ka peseli nisci, ani koperatifuko taabolo numan, musow be kalan nin bee la. Genukaw ye ladiyalifen caman di u teriw ma. Lakolidenw ka kalanminenw b'a la, farikolonenajefiniw, balonw ka fara wari caman kan, o bee dira komini lakolisow ma. O kofe u yalala ka dugu 4 ninnu musow ka balikukalansow laje. Muso 200 ni ko be kalan na yenyorow la.

Dokala Yusufu Jara

«Mali dogotorosoba» joli bena damine Yirimajo Bamako

Siniwajamana y'a janiya ka dogotorosoba kelen jo ka di Mali ma fu la. A musaka be se sefawari miliyari 3 ani miliyon 400 ma. Dogotorosoba in bena jo kalo 18 baara kono, u yerew ka cakeda do fe min be wele «Kili».

Dogotorosoba min bonya be se meterekare 7.000 ma; a dukene bonya be se taari fila ni tila ma. «Mali dogotorosoba» n'o y'a togo ye, a be jo Yiriwajo kin na, Bamako komini 6nan kono.

Mali dogotorosoba in na, denbatigw ka yoro be k'a kono; banabaatow furakeliyoro be k'a kono; banabaatodayoro 150 be k'a

kono. Mog minnu kirinnen be na, olu topotoyoro b'a kono; operelikeyoro b'a kono; finikoyoro ni minenkoyoro b'a kono, ani dumunitobiyoro. Sulamarayoro fana b'a kono.

Yoro fen o fen kofolen file k'o be soro Mali dogotorosoba kono, Siniwajamana be olu baarakeminew dafalen bila u kono. Mali ni Siniwajamana ka jenogonya kono, Siniwajamana be dogotorow ci ka na banabaatow furake Mali kono. U de koson siniwadogotorow be Kati, Sikaso ani Marakala dogotorosow la.

Berema Dunbiya Dokala Y.Jara

Afiriki ni Azi kono, san o san fa be mog 55.000 faga

Dijne kono, baganw ka kenevako jekuluba min be wele «OIE», o nemogoba Berinari Wala y'a jira ko san o san, fa be mog 55.000 faga Afiriki ni Azi kono. A k'o kasaaraba in tun be se ka dogoya kosebe ni wuluw ka boloci tun matarafara, fa kana don u la.

Baganw ka kenevako jekuluba dagayoro ye Pari ye Faransi faaba la. Wulu fato kera mog dama min sababu ye, o fanba ye denmisewn ye. Berinari Wala ka fo la, wulu fato kemesarada la, 95 ye yerevabilaw ye. U be denmisenninw soro k'u cin lakoliw ni forolataasiraw la.

Dokala Yusufu Jara

Togo dacogo Kasonkaw fe yen

Kasonkaw ye siya kerenkerennen ye, minnu boyoro jenjor ye Kayi mara ye. U bora siya fila la : Fila ni Maninka. U ka duguw ka ca kafo fila kono : Kayi kafo ani Bafulabe kafo. Togosorocogo ka ca Kasonkaw fe yen. An bena kunnafoni minnu di nin ye, an y'o fanba bo seben kono, min labenna karamogo Umaru Sise fe, Maaya Donniya Jilinida (ISH) ka kalo saba o saba kunnafoniseben N° 52nan kono, san 1999.

An be togo ninnu dow yelema bamanankan na walasa kibaru kalanbagaw k'u faamuya. Silameya yiriwali nana ni yelema donni ye laadalako caman na an ka jamana kono. Sisan, togo caman be da silameya hukumu kono; nka folo a tun te ten. Halibi Kasonkaw fe yen, togow be da laadasiraw kan. A dow file nin ye :

1 - Filanintogow : filanintogow kerenkerennen ye Funeké ye ni ce don. A be wele Funemuso ni muso don. U dogonin, o tun togo be da Sajo, a be da ce la, a be da muso fana na.

2 - Densabaato togo : muso min denw be to ka sa ka tugu-tugu noggona, ni min balola olu la, olu togo tun kerenkerennen don. U tun be wele Sununkunba, Jala, Fili, Mognatife, Fayike, Kuru, Bulanfanye ani dowerew. Otogo ninnu bec n'u koro be noggona, o mana ke, o den masina ninnu be balo.

3 - Muso min mana meen densorobaliya : o mana den min soro, togo be da ola, min koro be mogo son hakili la; i n'a fo Kunnandiya, Juku, Naame, Mandogo ani dowerew.

4 - Falaw togo : ni fa sara k'a muso konoma to, walima ba ka sa a m'a den ye, o den masina in togo be da Tonko, o n'a koro be noggona na.

5 - Togo minnu be hadamadenyasira sinsin siyaw ni noggona ce : horonw be se ka jontogo da u den na walima namakalatogo, ka hadamadenyasira sinsin u n'u limanajon do walima namakala do ce. Otogodoye : Jalike, Jone, Numusu,

Jenkunda, Jelikunda ani dowerew.

6 - Togo minnu be da sogow la : Kasonkaw tun b'u denw togo da kungokoncogow la; i n'a fo : Sula, Wara, Gon, Bala, Bugari, Sulin ani dowerew. U n'u koro be noggona na. Kalanwdon, ka hadamaden ni bagan dorogo.

7 - Togo minnu be da falenfenw na : olu ye Turo, Tunbin, Kinti, Binkutun, Tiga, Nugu, Daloba, Segene ani dowerew. U n'u koro be noggona na. Kalanwdon, ka hadamaden ni kungo dorogo, k'u kanu don noggona na.

8 - Togo minnu dalen be jimafenw na : olu ye, Woyo, Baji, Jita, Sanji,

Jisuma, Bafin; Jibon, ani dowerew. U fana n'u koro be noggona na.

9 - Togo minnu dalen be negemafenw na : olu ye, Negé, Sanu, Tanba, Muru, Godi, ani dowerew. U fana n'u koro be noggona na.

10 - Togo dow dalen be muso jiginwaatiw la : don, kalo, san; i n'a fo Sunkalo, Tenen, Araba, Tuutuba, Juma, Alijuma, ani dowerew. Nin bec n'a koro be noggona na. Mali siya bec tun be togodaw ke ka da douniya dow kan, ka kene ni danbe ye; yoro cogoya, waati cogoya ani sigida lamini konfenz cogoya.

Mahamadu Konta

Senegali, ce 9 bilala san 8 kaso la, k'u ye kafonogonya ke noggona na

Senegalika mogo 9 bilala san 8 datugukaso la san 2009 zanwuyekalo la. U bec ye cew ye. U ye kafonogonya ke noggona na. Kunnafon in sorola Senegali kiiritigeso do fe. Awoka (sorona donna) do yere y'a jira, ko nin y'a siye folo ye, nin noggona nangili ka da waleya jugu in kebaaw kan Senegali jamana na.

Mogo 9 ninnu kelen be jekulu ye kafonogonya kama noggona na. Usi kelen si hake te san 30 bo. Denmisenkenejekulu don. U tun be nin waleya in na MBawo; o ye Dakaro dafedugu do ye.

Kiirtigelaw tun ye san 5 kaso fo u ye. Muso fila, walima ce fila ka kafonogonya ke noggona na, o konnen don Senegali jamana kan. Sabula Senegalika kemesarada la, 95 ye silame ye. A kebaaw nangili b'a ta san 1 na ka se san 5 datugukaso ma. Denmisen kene 9 keli jekulu ye kafonogonya kama noggona na, o ye do fara u ka kaso hake (kuntaala) kan. A temena fo san 5 kan, ka ke san 8 ye. Mogo 9 ninnu fanba be baara ke sida kelelijekulu do la. Ce fila, walima muso fila ka kafonogonya ka ca kosebe sigida minnu na, sida kelelijekulu in be lafaamuyaliw ke o yoro kofolen ninnu fana na.

Dokala Yusufu Jara

Sarali Teyilori denke bilala san 97 kaso la

Liberiya jamanakuntigi koro Sarali Teyilori denke Sarali Maki Arituru Emanuveli Teyilori nangira Lamerikenjamana kiriso do fe san 97 datugukaso la. Badenkelle min tun be Liberiya kono san temenew na, a jirala ko Sarali Emanuveli Teyilori ye dankari mogow la, minnu m'a min, u m'a bon. Sarali Teyilori denke in kamalenbatogo ye Suki Teyilori ye; a si be san 31 na. A bangera Lamerikenjamana na. Ojamanadenya seben b'a bolo. San 1995 ni 2003 furance la, Suki Teyilori n'a jenogonw tun be mogow nimatooro fo k'u faga.

Suki Teyilori be nijuguyaara damine a fa Sarali Teyilori nofe tuma min na, a si tun te teme san 22 kan. O kera Liberiyakaw ka badenkelle kono na.

Dokala Yusufu Jara

Balikukalan sabatisiraw ma matarafa

Géleya bë balikukalan la wulakonoduguw la. A fôra ko ka fanga segin so. O kôrò ye ko bëe k'a jilaja a yere ye, ka jekuluw sigi, ka baaraw ke walasa dugu ka yiriwa. O de koson Sémudete y'a bolo jigin wulakonoduguw demen na balikukalan la. Kasorò n'i ye jatemine ke kabini fanga filanan na, foroba foro tun be sene an fe. A tun be fo o foro suguya ninnu ma Maliforo. Senekun tun be Maliforo la. Ño min tun be sene a kono, o tun be feere dugumogow ma ni bolodessé ye mogô min soro. Koori senekun tun ye nisongoko ye. Kooriwari tun be tamara dugu foroba kesu kono. Ni nisongoko

sera, a be ke k'o sara. Balikukalan fanga bonyanen, Maliforo togo yelemana ka ke balikukalanforo ye. Koorisongó tun be ke ka kalanminenw san ka bila dugu balikukalanso kono. Nka kabini fanga seginna so, wulakonodugu caman banna balikukalanforo dali ma. An kunfinw y'an ban kalan ma musalakatile bolen. Musalaka dun te dönni na.

Ne b'a nini n balima wulakonodugulamogow fe, u kana saliya balikukalan na.

An k'a to an hakili la, ko hadamaden jugu fôlo ye kunfinya ye.

Yaya Mariko ka bô Senu Bamako

Koori senebaliya bë do fara géleya kan

Ninan samiyé diyara, a ma diya. Saabula koori ma sene ninan. Koori be jôda min na Mali kônno, n'a fôra k'o ma sene, a bëna ke sababu ye laala, ka do fara géleya kan jamana kono. O mana ke da be digi koorisene na, kuma te koori cakeda ma. Koori san waati tun mana se, bëe tun b'a hère do soro dugu kono. Nka koori min senena salon san 2007 - 2008 kanpani na, o ma sene 2008-2009 ta la. Mogô bëe dun ye san 2008 warikogéleya dòn. Ninan wariko dun bëna bô da jumen fe ?

An b'a nini faamaw fe, ni koori sigira sen kan nin sen in na, u k'u jilaja ka taabolo kura numan don a ko la, walasa koori ka nafa ladon jamana kono ka teme kôrôlen kan. N'o te salon warikogéleya ye koori senebaliya no ye. San 2009 ta fana be son ka bila o da koro la.

Faamaw ka dabali tige san 2009-2010 koori kanpani ka lakali soro ani wariko la.

N'o te ni koori tora nin dabolo jugu kan, dan te ye géleyaw la Mali kono.

Yaya Mariko ka bô Senu Bamako

Politikimogô kan'an negen

Komini nemogow sigili be sensen na ka gëre dôcchin-dôcchin. Ne b'a nini Maliden bëe fe, u ka wote mogow ye, minnu be se ka komini ka netaa sabati ni soro yiriwali ye.

Komini o komini na, n'an ye mogow ta minnu mago te kominidenw kunko la, fo u yere mago dôron, o komini ka netaa be jo fo san duuru were. An ka mogô sebew ta. Jama ka hère b'o de la. Mogô kana politikkumaw lamen. Politikimogow kumakan ka di. Bëe ko ne de ka ni. Ne de be se ka komini in yiriwa.

An be waati min na yiriwaliko la, an sera jen ye politikimogow ka kôgoborow, sukarow ani safunew ko. An ka jen u ka tew fana kôten sa. Ne be dugawu ke, Ala ka komini kelen-kelen bëe son méri neâma na. A ka méri, min be a ka komini netaa sabati kosebe. Ala ka Mali taa ne.

Maami Jara balikukalankaramogô don Npiyéninna, Cemena komini na Segu

Koorko géleya ye tungafetaala caya ninan

Anw ka dugu la, koorko kanpani n'o y'a sannifeere ye, o banna. Fasi ma soro a la ni dusukasi te. Koorijuru kôrôlen be mogow la, kura fana faralen file nin ye o kan. Kooriforo hake min senena Kôburulen, o benna taari tila ma. A soro kuuru benna toni 5 ani 398 ma. Koorisene musaka ma soro mogô caman ka koori la. A dôw y'u ka balo soroani feere, walima ka taa u senfe. A kelen be fo ka dugumogo dôgoya sisan, k'a sababu ke koorijuruko ye.

Koori tun ye nafa o nafa ladon anw ka dugu kono, ninan a y'a bëe labo kokura. Koorisene géleyalen be kasorò a senebaw ka baarakébaliya te. A senefenw de songo ka ca.

Burulayi Jalo ka bô Kôburulen, Makonon komini na Kita.

Poyi : San 2009 mërisigi

Nata man ni.
Nata be mogô mago sa,
Nata be mogô ke jòn ye,
Nata be mogô ke nkalontigela ye.
Bamananw ko nata de ye wulu dakala janya,
Ani ko bakoronnin nege de b'a bonsin balan ntomolomoni na.
Nata mana mogô min soro kalata la,
A b'i mago sa.
Komini nemogow be sugandi san 2009 in na.
Jòn hakili be san 2004 mërisikalata la?
Minnu natara te ni sukaro ani kogô la.
Kuma dumannin ye mogô caman ban jamanajlaw la,
Ka tugu yerejininaw ko.
Nata man ni.

Isa Jalo ka bô Kôdugu,
Dugabugu komini na Kati

Lagine, dugujukoronafolomafenw bɔyɔrɔ mɔgɔw y'u jigi ke fanga kura ye

Kapiteni Musa Dadisi Kamara ye fanga ta Laginejamana kan, Lasana Konte fatulen. O hukumu kono, sibiridon, desanburukalo tile 27, san 2008, a ye kuma ta "Kan Alifayaya" kono, ka sorodasiw ka laniniw lase jamanadenw ma. Jamaba tun be kene kan, u nisondiyalen. A ka kumaw kono, a y'a jira ko izini minnu be dugujukoronafolomafenw bɔ, olu ka baaraw bena jo, k'u datugu, ka sariya kuraw ta, minnu b'a to u nafa be se jamanadenw ma; sango sigidalamogow. Sigikafow bena laben goferenaman ni izinitigw ce, walasa dɔnseñ ka yelema, ka kene ni jamanadenw sago ye. Nka o kofe kibaruya wrew sɔrɔla, minnu y'a jira ko izni ninnu tēna datugu; nka k'u ka baara taabolo sariyaw bena yelema. Sigidalamogow murutira

sige caman, k'a jira ko nafolomafen minnu be bo dugukolo koro u ka sigida la, a ka kan o nafa dɔw ka se olu fana ma. U sigilen be ka fangayelema tigilamogow kono, u ka layidu tiime, n'o te murutili be to sen na, fo u k'u sago sɔro don min na. San 2008, Sigirinkaw murutira. Sigirin ni Mali be danbo. A ni Konakiri ce ye kilometere 700 ye Kenekeyanfan fe ka digi Koro kan. Sigirinkaw ye sanubo izini Angulogolidi ka baaraw lajo dɔgokun kelen. U y'a nini izini in ka kuran lase u ma don o don, tile mumé kono. San 2008 ɔkutoburukalo la, Bokekaw fana murutira bokisiti bo izini kama, k'a sababu ke demedenjekulu do ka baara ye. Subora o murutili in senfe. Kabini o kera, dugu in ye ji ni kuran sɔro konuman. Boke ye dugu ye, min

be Konakiri kenekeyanfan fe ka digi tilebin kan; u ce ye kilometere 300 ye; o dugu in jekuluw peresidan, Seku Suware y'a jira, ko benkan minnu be Lagine ni nafolotigw ce dugujukoronafolomafenw boli la, olu fesefeseli min kofora, o ye baara numan ye; bawo a b'a to izini ninnu ka ke sababu ye, ka yiriwalibaara caman boloda u senfe, sigidalamogow togo la. Dine kono, Lagine ye jamana filanan ye Ositaralijamana kofe bokisiti boli la. Dine bokisiti mumé mana tila saba ye, tila kelen be sɔro Lagine dugukolo koro. O temenén ko ka bo yen, sanu, jaman, nege ani nikeli, olu dasilen be Lagine dugukolo koro; nk'o n'a ta bee la, segen barika ka bon jamanadenw kan, fo ka damateme. Fanga ka jateminew y'a jira, ko jamanaden tilance be ka balo ni wari min ye tile kono, o te dolariwari dɔrɔme 1 bɔ. Dine waribonba ka lasigiden Afiriki kono, Katirini Obiyageli Ezekiwili ka fo la, yuruguyurugu no neñenba don Lagine kono kosebe dugujukoronafolomafenw wariko la. Kołsilikela dɔw y'a jira, ko yelema dow kera; nka halibi jamanadenw ma wasa sɔro. Wa u tēna nafa sɔro, fo ni jamanana nafaw tilacogo yeleman, ka fura sɔro sigidalamogow ka kuranko, jiko, lakołisoko ani dɔgɔtɔrɔsokow la. Seku Li ka fo la, a ka ni jamanadenw, goferenaman ani nafolotigw ka sigi ka kuma sanni benkanw ka tegeno'bila. Mɔgɔw be k'u yere nininka n'o y'a sɔro fangayelema in bena ke sababu ye, ka dine nafolobatigw kunsin Lagine ma, ka dugujukoronafolomafenw labaara, jamana ka here kama; Lagine ka bo nɔgo la.

Alifa Kamara
Mahamadu Konta

**Baraki Obama
Ameriki peresidan kura**

17nan temenén ma ni sanga 5 ye Mali kono. Mɔgɔ haké min tun be Baraki Useni Obama sigiyɔrɔ la jamanakuntigi la, o tun ka ca ni miliyon 2 ye.

Dokala Yusufu Jara

Kalankēn N° 78 nan

Danekuradila ni dorogoli ye

.Dorogoli ye ka dajé fila walima damado kafo nogon na ka dajé kura bange.

Misaliw : Negeso = nege + so. Yan,

togo fila dorogora, "nege" ani "so" ka

togo kura bange, "negeso" Kolosili :

Folo, negeso tun t'an ka jamana kono.

Tubabuw de nana n'a ye. O kelen

min ke, bamanan y'a dama togo da a

a la min nitubabu ka togo dalen te kelen

ye. Bamanan ye jateminé ke k'a ye

nege don min be boli. O waatiw la,

"so" de tun ye yelenkanfénw na

telimanba ye banmaana. O de kama

bamanan ye "so" fara nege kan, k'a

ke "negeso" ye. An b'a faamuya nin

yoro la ko danekuradila ni dorogoli ye,

o te ko kura ye an ka kanw kono.

Pankurun = pan + kurun. Yan yoro la,

wale, ka "pan" ani togo, "kurun", olu

dorogora ka togo kura bange, n'o ye

"pankurun" ye (awiyon). Pankuruntun

t'an fe yan, tubabuw de nana n'a ye.

O kelen min ke, bamanan ye togo da

a la min te tubabuw ta ye. Bawo

awiyon ni bozow ka kurun bölen don

wa a be pan fana, o de kama bamanan y'i miiri k'a togo da pankurun. Nka Bamako yan pankurun fobaga manca, bee ko awiyon, o ye dajé sure ye. Dorogoli kecogo ka ca, an delila ka do fo o kan ka teme : wale ni wale, togo ni mankutu, ani dowerew. Ni togo te fen min na kan kono, togo be se ka soro o la ni bonnayali ye ani dorogoli. Fasokanw be kalan kalaso minnu na, dajé kura camandilala olu ye lakolikaramogow ni kanko karamogow fe walasa u ka se ka kalan an ka kanw na kalansenbolo caman na, i n'a fo Matematiki n'a nognawani Garameri (Maben, Sariyasan) n'a nognawani dowerew.

Misaliw : Kan be seben ni taamasiyen minnu ye karamogow y'o wele signi. Olu kelen-kelen welela signiden. Kuma kolo walima a kise, u benna a kan k'o wele Kumaden. Kan boko kelen koro te min na, u benna a kan k'o wele Kanje, ani dowerew.

Mahamadu Konta

Zaponjamana na, baarabake be ka mogocaman ni tige

Zaponjamana na, san o san mogocaman be fatu k'a sababu k'u yere ka baara keta ye. Gelleyaba min be dijé kono sisan, o be son ka do fara sayaba in na zaponjamana na.

Mogoc be mogoc la, baara fanga mana bonya olu ma, u kunkolo be nagami. A dow be fatu. Baarakela dow fana be yen, ni jigitighe fanga bonyana olu kan, olu b'u yere faga.

Nin ko be Zaponjamana kan a meenna. Nka jamana nemogow y'a lakodon san damado in na. San 2007 la, polisiw ye jate ta mogoc 2.207 kan, baara ye minnu ni tige. Baarakelaw tun don, jigitighe fanga bonyana minnu kan. U y'u yere faga.

Nitigebaara degun be baarakela suguya bee kan Zapon, a te kunnafonidilaw to, kuma te Zapon masake yere ma. Dogotorow ka fo la, Zapon masake ye do bo a ka baara fanga la sisan, k'a sababu ke kunkolonagamibana do ye.

Dokala Yusufu Jara

Dukēn N° 54nan

Sigida lamini lakanani : OGOKAANA ka baara Dogonow fe yen

An karamogoc Edimén Danbelé ye seben do bo OGOKAANA kan kunnafoniseben "Kori" kono, a N° 01, à ne 6nan na, san 1994. A kumana dugu min OGOKAANA kan o ye Yuju ye. Yulu be Koro kubeda la U ce be kilometere 30 bo. OGOKAANA ye min ye a y'o fo, a sigikun, a nafa, an'a ka gelyaw. Dogonow ni Bamakoka caman b'u wele Kaadaw, olu tun ye feere caman tige u yere ye k'u ka ko caman nénabó kasoró tubabuw ma na. Fen min ye sisgida lamini lakananiko ye, dabali caman tigera o kunkan. O baaraw tun kalifalen be OGOKAANA de ma. OGOKAANA ye dajé dorogolen ye dajé fila be min kono : "ogo" o koro ye fanga ani "kaanu", o koro ye nangili, Ala ka nangili ani fanga ka nangili. OGOKAANA koro ye fanga ka nangili. OGOKAANA ye mun ye? OGOKAANA ye ton ye dogonow fe yen dugu ce bee be min kono ; ce minnu si b'a ta san 45 la ka se 60 ma. Dugu laadalatón don, fanga b'a bolo ka dugu laadaw n'a sariyaw tinebagaw nangi. Silameya nana, o ma se ka ton in bin..

Kereceny nana, o m'a kelle. Tubabutile nana, o ma se k'a tige. Malitile nana, o ma se k'a latunun. Dugu ce n'a muso, denmisén ni maakoro, silame ni kerecen ani tontigi, bee lajelen be ton in bonya, k'a ka sariyaw labato. Nka muso t'a la. OGOKAANAA ka baaraw ye :

- 1 - Ka kungo kolosi : dugukolo, ji, falenfénw ani sogow.
- 2 - ka sigi fognonkow nénabó (furusaw ani dowerew).
- 3 - ka sumanw songo sigi.
- 4 - Ka forobabaaraw ke (tasumafagaw, yorosaniyaw, ani dowerew).

Fen min ye kungo lakanani ye, don o don OGOKAANA be ce naani walima duuru bo, u be yaala ka kungo kónofénw kolosi mogoc kan'u tige. OGOKAANA mogow te sara bawo; yereyebara don. Nka bi, gelyaw be OGOKAANAW kan; bawo u lakodonnen te jamana fe. Mogoc kanagelen dow be dankari u la fosi te bo a la. OGOKAANA ye sigida lakanani cakeminen nénama ye. A nognna be se ka sigi jamana yoro bee la, k'a bérében sigida cogoya ma ani k'a lakodon fanga fe.

Mahamadu Konta

Dijne forobakene sigira kancamanko kan Bamako yan

Dijne forobakene sigira Bamako yan kancamanko yiriwali kan. A daminenan zanwuyekalo tile 19 k'a kuncé a tile 21 san 2009 dunanjigins "Hôtel Salamu" kono. Laje in labenna (ACALAN) fe. O ye Afiriki jamanaw ka cakeda sigilen ye Afiriki kanw yiriwali kama ani "Maaya", o ye ton kerenkerennan ye min sigikun ye kancamanko yiriwali ye dijne kono. An be don min na i ko bi ACALAN ni MAAYA fila bœs némogoya be karamogoba Adama Samaseku bolo. Sanni laje in don ka se, alamisadon, zanwuyekalo tile 15, san 2009, karamogoba Adama Samaseku ye kunnafonidilaw wele ka laje in kibaruyaw da u tulo kan u ka jamanadenw ladonniya. Aw ka kunnafonisèben mandi tun b'o kene kan n'o ye Kibaru ye. O barosigi in kera kunnafonidilaw ka soba la, nege kanje 9 waati. Dijne forobakene min bëna sigi kancamanko kan a kun ye min ye, mogo minnu welela a kene kan, baara minnu be ke a kono, karamogoba Adama Samaseku y'o bœs walawalan kunnafonidilaw ye.

Muso dɔ jiginna filanin na, kelen kera faraje ye, kelen kera farafin ye.

Jubato in ye faraje ye, a furuce ye farafin ye. U ka furu san 8 ye ninan ye. Filanin ninnu ye musomannin fila ye. Muso in jiginna Angilejamana woroduguyanfan fe. Den ninnu wolola ka soro u ma se kosebe. O de kama, u meenwa dɔɔnin dögötöroso la, dögökun damado, sanni u ka na so. Filanin kelen tɔgo Miya. O fari finnen don i n'a fo a fa ta, a nökisew fana b'o cogo la. Tɔ kelen tɔgo Leya. O fari jelen don i n'a fo a ba ta, ka tila k'a nökisew ke bulaman ye. Nin ye muso in sive filanan ye filanninwolo la. San 2001, a y'a ka filanin fɔlo wolo. Olu fana tun ye musomanninw ye; wa u fari tun te kelen ye fana. Miya ni Leya an'u körömusow bœs ye filanin suguya kelenw ye; danfaraba be minnu ce. O danfara ninnu be bo kabini ce ni muso ka kafoñgonya ketuma na. U lawakisew ketuma ka dorogo, fankise be ke fila ye wa u te ke suguya kelen ye. Filanin mana wolo o cogoya la, danfaraba be se ka don u ni nögön ce. Fankise mana ke fila ye, ka tila k'u ke suguya kelen ye, o ye filanin lakika ye. O la, u be bo nögön fe kosebe.

Mahamadu Konta

A y'a jira fana ko lajeba in dayeléti némogoya be/kalan dakun mankanw ni dakunbaw Minisiri bolo, karamogoba Amadu Ture. A kunceli némogoya be di kalan kun fɔlo ni balikukan Minisiri Madamu Sidibe Aminata Jalo ma.

Laje in kun ye mun ye ? Laje in kun ye :

1 - mogo faamuyalenba minnu be dijne kono, n'u ka baaraw be boli kanko kan, olu ka se ka fala nögön kan, ka feerew boloda minnu b'a to dijne kono kan bœs lajelen ka se ka layiriwa, u si kana tunun, bawo kan man fisa ni kan ye, danbe nasira la, hadamadenya kono. Lajekelaw b'u kan di, u bënnna min kan, o be ke seben ye dijne bœs tɔgo la k'a wele "Bamako Benkan : kan si kana lafisaya ni kan si ye, u bœs ka lakana, u bœs ka layiriwa hadamadenya sabatili kama."

2 - O be ke sababu ye, kan o kan be fo an ka jamanaw kono, feerew ka tige, olu kalanni ka sabati an ka kalansow la, u ka ke cakeminenw ye politiki, soro, seko ni dɔnko ani mara waleyaliw la ani dɔnniya soroli.

Mogo jumenw bëna laje in na?

Mogo minnu be na lajeba in kene kan olu ye kankodɔnniya karamogobaw ye, fasokanw lafasabagaw an'a labaarabagaw, ka bœ dijne fan tan ni naani kono : karamogoba 26 be na ka bœ Eropujamana na, 5 be na ka bœ Ameriki gun kan, 1 be na ka bœ Oseyani gun kan, Afiriki ta ye 26 ye, Mali ta be ben 40 nögönnna ma.

Kancamanko sabatili jateminen

Mali kono cogo di?

An karamogoba Samaseku ka fo la Mali ye kancamanko yiriwali faamuya cogo min na, o ye ka baara ke ni tubabukan ni an ka kan bœs lajelen ye.

Sigida la (dugu) : kalan be ke ni sigida kan dɔrɔn ye lakoli la dugumogow be min fo.

Komini na : komini siyaw jelen be kan min na, u be nögön faamuya ni kan min ye jagosiraw la ani lajew, n'o ye forobakan ye, lakolikalan be ke o kan in na ani tubabu kan. Meriw fana na, baara be ke ni tubabukan ye ani komini forobakan.

Marabolow kono (erezɔnw) : kalan ani baara be ke ni marabolo forobakan ye ani tubabukan. Misali la Gwo, kalan ni baara be ke ni köröborókan ni tubabukan ye bawo Gwo mara kono forobakan ye köröborókan ye n'o ye Sonjai ye.

Jamana kono : baara ni kalan be ke ni jamana forobakan ye ani tubabukan. Dugu forobakan, komini forobakan, marabolo forobakan ani jamana forobakan, kalan ni baara bëna ke n'o bœs ye ani tubabukan. Mali b'a fe ka feerew min tige kancamanko yiriwali sabatili la o de ye nin ye. Kibaru nataw kono, kunnafonifalenfalen minnu kera mogoba minnu yera kene kan, ani Benkan min tara, an bëna olu walawalan aw ye.

M. Konta

Afiriki muso caman bë Eropu yerekunfeere la

Ameli Jamesi Ko Bela ye muso ye ka bɔ Kameruni. Jekulu min jɛsinnen be musow ka yerekunfeere kɛlɛli ma n'a be wele «Mayina», o jemogɔ̄ don. A ka ca san 10 ye baara in na. An be waati min na, Afiriki muso hake min be taa yerekunfeere la Eropugun kan, o ka ca kosebe. Sanga ni waati bœ la, i b'a ye kunnafonisebenw kono ani Enterineti kan, ko nansarace dɔ̄ be terimusojini na Afiriki musow la. K'o teriya in be se ka laban furu la. Nka dabalibanko don dɛ! U be muso ninnu jini ka taa kafonogonya baganya k'u la. Ce ninnu te yersetangalan fana don, n'o ye kapotiw ye. Musobakɔ̄row ni sungurunninw bœ be negeñ ka taa n'u ye. A kojugu kunyanfan ye muso ninnu ka jamanaden cemani ni musoman dɔ̄ ye. Olu be feere bœ tige, ka na musow negeñ ka taa u di u nangatabaaaw ma; walima ka taa u bila u nangatakow la. U be dɔ̄ yere faga dogo la; u fagacogo te dɔ̄n.

A san 10 ye nin ye, muso hake minnu tun be taa yerekunfeere la, o sigiyɔ̄romana 10 na. Jekulu min jɛsinnen be dunan yerekunfeerela hake dɔ̄nni ma Eropu, o y'a jira k'u be mɔ̄go 500.000 bɔ̄. Faransi

jamana dɔ̄ron na, kemesarada la, yerekunfeerela hake bora 7 na san 2000, ka se 40 ma san 2005. O yerekunfeerela ninnu be bɔ̄ Kameruni, Nizeriya, Gana, Saralon, Liberia ani Benen. U te dan yerekunfeere dama ma bilen; a caman donna dɔ̄rogufeere, marifafeere, s̄ebenlankolonko, warijugufalen, jago kɔ̄nnen ani fenkunntandilan na.

Waati dɔ̄w la, jamanaw be wuli k'u jo yerekunfeerelaw genni kama. N'o kera u b'a kɛnɛkanta dabila, k'a ke dogo la. Muso minnu be taa yerekunfeere la Eropu, olu be ke nafolotigw ye suko ni duguje ce. O de koson, musomannin ni cemannin caman b'a jini ka taa don a la.

Ameli y'a jira, k'olu ni Afiriki jamana 48 be baara ke jɔ̄gɔ̄n fe musow ka yerekunfeere kɛlɛli la. O jamanaw dɔ̄ ye Kɔ̄diwari, Kameruni, Benen, Senegali, Kongo Kinisasa ani Kongo Barazawili. A k'u be kunnafoni di denmansaw, sigidaw jemogɔ̄w, ani diinejemogɔ̄w ma yerekunfeere kan nansarala. Don nataw la, Ameli k'u bena kunnafonidiba dɔ̄ ke Afirikidisidi; sabula san 2010 kupudimɔ̄ndi ntolatanw bena ke yen. Wa mɔ̄go suguya bœ bena jɔ̄gɔ̄n sɔ̄ro yen. Jatemeñe na, Afiriki du caman

kono, cew be bin musow kan, lakɔ̄lisow la ani dɔ̄w fana b'u mɔ̄goñogɔ̄n mine minecogo jugu la. Duw kono, muso minnu ka baara ye kanusentigiya ye (kanudonna), i b'a sɔ̄ro kabini olu ka denmisenyā kono, u yereñ jɔ̄gɔ̄nna kanukelaw tun te yen. U mɔ̄nna a kono, u delila ceko walima musoko kɛcogo suguya bœ la. Olu mana denbatigiya, u te sira were jira u denw na kanu sira ko.

Mɔ̄go man kan ka sigi nin waleya jugu kɔ̄ro. Fo denmansaw k'a faamuya, ko n'i y'i den don natafurū la, fen wərew be se ka bɔ̄ a ko la min te hère ye den ma. Sinsin fana ka ke musomanninw ka kalan kan. N'u kalanna, u na se k'u yersetanga ko kuntan dɔ̄w ma.

Mɔ̄go kana siga a la fiyewu, Eropu kono, musomanin minnu si ma se kafonogonya ye, u yereñ balimakew de be to ka lajaba taa k'u s̄egere. A dɔ̄w si te teme san 5 kan; nka ce fila walima 3 be je u la. O ye gelyaba ye hadamadenya la.

Ameli ko fen min b'ale dabali ban, o de ye ko Afiriki jamanaw gɔ̄ferenamanw te ka denmisewn lajabali kɛlɛli k'u s̄ebɛye. Faamaw te ka kuma a dabilali la; balokogelya min dun be dije kono, mɔ̄go ka kan ka jɔ̄re denmisewn ka dumuniko la. Jamana sinjɛsigi y'a denmisewn ye; dabali fosi te ka tige k'u lakana.

Eropu kono, polisisow ni lasigidensow la, mɔ̄gɔ̄w be yen, minnu ye musow ka yerekunfeere kolokolobaaw ye. O de be waleya jugu in kɛlɛli gelya. Ni Eropu b'a fe ka musow ka yerekunfeere ni denmisenninw lajabali kɛlɛ a jɛma, a ka kan ka s̄egesegeli s̄ebekɔ̄ro walangata. Afiriki mɔ̄gɔ̄w fana ka kan k'u ka kɛlɛbolow fanga ke kelen ye, denmisewn lakanani na. Dɔ̄nkilidalaw ni farikoloñenajekelaw fana k'u deme.

Emanuyeli de Soleri Sitentizi
Dokala Yusufu Jara

Muso batakicila ka dɔ̄go kosebe

Muso hake min be bataki ci kibaru la, o man ca. A dun fɔ̄ra ko muso kalanni b'i n'a fo du kelen, walima dugu kelen kalanni. Musow ka batakici ka dɔ̄go kosebbe. Minnu lakodɔ̄nni be, o ye Nagalen Sakiliba ani Makuta Sukɔ̄ ye, ka bɔ̄ Surukun - Gangaran. K'a damine san 2005 la ka na se 2008 ma, an tulo ma fama u ka kunnofoniw ma jumadon jemukan senfe. Kibaru jemukan lamɛnbaa ñanaw ka foli ni tanuni b'u ye. Ala ka kɛnɛya di u ma, k'u jɔ̄renakow ñogɔ̄ya. An b'a jini muso kalannen tɔ̄w fe, u ka fara batakicilaw kan. Kibaru kene ye balikukalanden bœ ka kene ye. N ye ce ye, walima n ye muso ye, nin mɔ̄go fila bœ ka kunnafoniw lasekene don.

Musow yere k'a laje kosebe. Diñe kono gelya fanba be aw de kan. N'a ma kuma k'a haminakow lakali, mɔ̄go te bɔ̄ o gelya ninnu kalama. Fosi te se ka diya bi, ni muso t'a la.

Yaya Mariko ka bɔ̄ Senu Bamako

Nizeri kōn, fērēw bē ka tige jamanaden hake damatēmeni na

Djé kōn, san 2006, jateminew y'a jira ko jamana minnu musow bē bange ka tēmē bē kan, o ye Nizeri musow ye. Muso kelen-kelen bē ka den sorota hake mankan ye 7 ye. Nka bi, djé gēleya bē ka u caman bila bangekōlōsi matarafali la.

Kunfinya ni diinémogow ka wale n'a ta bē, muso caman sōnna bangekōlōsi ma ka kēnē ni goférénaman ka dēmē n'a ka fērēw ye.

Nizeri ye faantanjamanaba ye; jamana 177 la, ale bē joyc 174nan na. O jateminew sōrla san 2007-2008 kōn jamana yērēmahoronyalenw ka tōnba bolofara fe, min ka baaraw nēsinnen bē jamanadenw hakeko cogoyaw ma (PNUD).

Nizeri jamanadenw kunkanko minisiriso ka jateminé dōw y'a jira, ko sa 1960 ka se bi ma, Nizeri jamanaden hake sigiyōrōmanaanina, ka se miliyon 12 ani 900.000 ma. Jamana dun sēnekēdugukolo man ca. Sōrō fanba fana bē bō baganmara de la. O kelen bē gēleyaba ye bi.

FNUAP ka jate la, san 2015, jamanaden hake bē se miliyon 17 ma ; san 2050, a bē ke mögo miliyon 56 ye.

San 2007 feburuyekalo la, Nizeri goférénaman ye fērēw tige. N'o ye ka taabolo kuraw don jamana kōrō, ka nēsin jamanadenw hake jiginni ma; k'a bō 33% na kēmesara la, ka jigin ka ke 2,5 ye sanni san 2015 ce, ni bangekōlōsi kēcogo kura fērēw matarafali ye : (Kapoti ni dōw ko a ma mananin, furakisēnkwani anidōwēw). Muso 20 na, muso 1 rōc de bē k'fērēw kura ninnu labato. Goférénaman bē k'a nēsin musomanninw ka lakoliladon fana ma kosebē, walasa o ka ke sababu ye ka furujoona kēlē, ani ka caman bō musow ka

densōrōta hake la. Jateminew y'a jira san 2006, ko muso minnu kalanna ka se Lise ma, olu caman ka den sorota hake ma tēmē 5 kan. Kalan nō yera olu ka bange kēcogo la.

Nizeri jamanadenko minisiri Bukari Zila y'a jira u ka kunnafonisēben «Porogēre» kōn san 2006, ko : «Jamana ni denbayaw ka se ka nōgōt dēmē, ka jamanadenw kunkankow, kalanko ni kēnēyako la ani baarako, k'olu musakaw ta nōgōt fe».

O hakilila in hukumu kōn, kēnēyaso minnu ka baara nēsinnēn bē cēnimusoya ni bange kōnēw sabatili ma, olu ye dabali caman tige u ni dugumogow bē se k'u fanga fara nōgōt kan cogoya min na, ka fērēw sōrō dencamawolo n'a kōlōt juguw la. Nka baara ma cogoya u bolo cogo si la, k'a

sababu kē dōw gōmāniye. Silamediine karamogoba dō'n'o ye Malamu Abulayi Aluju ye ka bō Maradi, o ka fō la, «Mogo tē se cōcō balo kōrō. Ala de bē se». Mori dōw yērē b'a fōko juguya u ka wajuliw kōn, ko bangekōlōsi ye nansaraw ka fērē ni janfa labennen ye, ka mogow su ka kē kakalaya kan. Olu ka jate la, a ka kan ka kēlē ni silameya ka kēlē ye, Ala tōgō la, (kēmesara la, mögo 90 ye silame ye Nizeri jamanadenw na). Malamu Adamu ye mori ye min hakili ka bon kosebē. Ale y'a jira, ko «ce n'a muso bē se ka bēn a la ka fērēw tige, furance jan donni na u denw ni sōrō nōgōt ce; kasōrō u ma dansigi den sorota hake la, kasōrō kōnōtijēko ma ye a la, ani bangejō. Bawo olu bēs konnen don silamediine fe».

**Suleyimani Sadi Maazu
Mahamadu Kōnta**

Tulon

Nin ja fila dilanbaga y'a dabo a kama ka fili 10 k'u la. A y'olu nini

1 - Ce kūnsigl. 2 - ja min be jirijū kān. 3 - Kiniñfēce jē kēlen. 4 - Ce duguma dawolo. 5 - Karrawati kuru. 6 - Duljikī nūmarafē kamānakān. 7 - Tu dibilién kiniñfē. 8 - Numantē ce un. 9 - Tiiñ min be ce kān na

Jaabí

Senə kefenw da geleyara

Tuma min na Madagasikari ni Senegali bë k'u ban kôkanmalosanni ma a sôngô sebekôr caya koson, Kameruni dugubaw bë ka girin a nôf.

Kabini san 2007, ku, woso ani bananku sôngô yelenna kosebë. Kemesarada u yelenna ni 60 fo 100 nôgônnâ ye. Sô ni kaba ani suman to bëe b'o cogo la. Namasa ni jiridenw sôngô sigiyoromana fila la. Bëre ma fara min kan kosebë o ye kôkanmalo sôngôye. Balo sôngônogoyali hukumu kôr, Kameruni goferenaman ye sariya dô ta ka malo, jëge, alikaama, farini ani tulu, k'olu donni nôgoja jamana kôr. A ye wusuruw bin san 2003 in mariskalo la jagokelaw ye, minnu bë na ni nin fen ninnu ye. Jago minisiriso fana ye mangasaw dayelë u feereyoroko kama, goferenaman ka sôngô sigilenw na. O kelen

kôkanmaloboro sôngô min tun be dôrômé 4.000 na, o jiginna ka ke «3.400 ye. Kasorô salon, a tun be sôrô 2.600 la. Owaleya in sera k'a to u tun yenaniya min siri, n'oye kemesarada la 54 ka jigin ka bo fénw sôngô kan, o ma se ka ke. Nka 35 sera ka bo a la.

Fen min ye senefen senetaw ye jamana kôr, o tora dije geleya bolo. U mobilisaraw cayara k'a sababu ke tajikogelya ye. Angere geleyara; sira numanw te senekoyorobaw ni Kameruni kerefjamanaw ce, ko jamana ka senefenw be taa feere wariba la. Nin geleya ninnu kera sababu ye, ka sumanw da yelen jamana kôr. O de koson kôkanmalo min da ka di; jamanadenw be girinna o nôf.

Ecen Tase
Dokala Yusufu Jara

Samatasëge zinoriw ta kera kolonya dan ye

Samatasëge zinoriw taara Mali joyorô fa Uruwanda Afiriki zinoriw ka ntolatanba kene kan. U ye boko saba min ke o bëe da tora u la. U ni Uruwanda ye nôgon sôr, o kera 2 ni 1 ye Mali juguya la. U ni Gana ye nôgon sôr, o kera 2 ni 0 ye Mali juguya la. U ni Kameruni ni nôgon sôr, o kera 3 ni 0 ye Mali juguya la. Degelikaramogo ani Mali ntolatanko nemogow dôrôn de bë se ka jamanadenw kunnafoñi nin jigitigewale in na bawo a damatemena. N'i ye jatemin ke, Mali zinoriw ye jamanaba saba de gosi sanni u ka taa Uruwanda ntolatanba in na: u ye Benen gosi, ka Senegali bo, ka tila ka Tinizi gosi kasorô ka taa fadenkene kan. U selen yen, ko noónina u bolo, an ma cogo dòn a la.

Mahamadu Kônta

Kunnafoñi surunw

1 - Mogo caman bë ka jalaki bi telewison kan, k'a kelen bë sababu ye ka musow ka garijigesorô caya san 10 laban in na. Nka fen min ye muso nénatigew ka garijigesorô caman ye, mogo bë se k'a fo k'o ye tele nô ye wa!

Kunnafoniseben min bë wele Pejatiriki, o y'a jira ko segesegeli min kera musow ka garijigesorô caman kan, ko jemukan minnu bë ke tele la kafonogonya kan, o kelen bë sababu y e ka muso garijigesorôla sigiyoroma 2. Olu ye musow ye, minnu si hake te san 20 bo.

2 - Laada tigeli muso la, o te bana ye. A waati kôñona na, yelema dôw

bë don musoya la : a kôñona bë ja fo muso bë dimi sôrô kafonogonya la. Ni musoya b'a cogo la, a fan bëe b'a ka keta ke a nema kafonogonya senfe, o b'a ka keneya kof. O la degun misenninminnu bë don musoya cogoya la, olu bë ke sababu ye ka kafonogonya negebo muso la. Muso caman hakili la ko ni laada tigera u la, k'o bë nege dogoya. O ye fili ye. Caman ka laada tigelen don, nk'o te ka fosi bo u ka kow la.

3 - Eziputi jamana na, cénin do nangira, a nén bë tige k'a ye malobaliyakuma dô fo musomannin bagangenna dô ma. Cénin ni dennin fila bës ye siya kelen ye

Korônfekèle : sorodasi minenê tow bilala

Nin kunnafoñi in bora jamanakuntigiso la, karidon zanwuyekalo tile 25. A y'a jira ko korônfekèle senfe, Mali sorodasi minnu tun minêna, olu bës bilala. A to tun tora mogo saba minnu ye, Iburahima Agi Bahanga n'a ka mogow y'u bolo bo olu la k'u di Mali sorodasiw ma Kidali karidon kalo tile 25. Mali goferenaman ani korônfela mogobaw ka wulikajow kera sababu ye ka mogo murutilenw fanga dogoya, k'u karaba, ka bilali ninnu ke. Kunnafoñi in y'a jira ko Jamanakuntigye foli kerenkerennnenw lase korônfela mogobaw ma, olu minnu ka cesiri y'a to ni baaraw sabatira.

Sinayi mara la. O mara in konje bëe bë sorodasiw bolo. Olu bë kiiriw fana tige.

A jirala ko cénin nén bë tige, walima a bë nôgomé 40 sara dennis ye. Ni cénin y'a kun don nôgomesara kôr, a bë wajibiya ka alimani nôgomé 5 sara ka fara 40 in kan. A kuur bë ben nôgomé 45 ma.

«AMAP» kuntig
Solomani Darabo
-Mali kanw kunnafonisebenw
baarada kuntig
Nanze Samaké

Kibaru
BP : 24 Télé: 20-21-21-04
Kibaru Buguifîye Bosola
Bamako - Mali
Sebenniçkulu
Mahamadu Kônta, Dokala
Yusufu Jara
Labugunviro: Kibaru gafedilan
baarada
Bolen hake 16 000